

2001. évi LXIV. törvény

a kulturális örökség védelméről

Az Országgyűlés

- felismerve, hogy kulturális örökségünk hazánk múltjának és jelenének pótolhatatlan, egyedi és meg nem újítható forrása, a nemzeti és az egyetemes kultúra elválaszthatatlan összetevője;

- abból a célból, hogy a nemzeti és az egyetemes történelem során felhalmozott kulturális örökség feltárásának, tudományos feldolgozásának, megóvásának, védelmének, fenntartható használatának és közkinccsé tételének törvényi feltételeit megteremtse;

- annak érdekében, hogy a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség megőrzésére irányuló tevékenységeket szabályozza, a feladatokat meghatározza, és tovább egyszerűsítse, hatékonyabbá tegye a hatósági eljárásokat, illetőleg a kiemelkedő jelentőségű kulturális értékek állami tulajdonba kerülését elősegítse, a következő törvényt alkotja:

I. Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § (1) E törvény hatálya a kulturális örökség elemeire, valamint az ezekkel kapcsolatos minden tevékenységre, személyre és szervezetre terjed ki.

(2) A kulturális örökség e törvény szerinti védelme nem érinti az annak elemein más jogszabályok alapján fennálló védettséget.

2. § E törvény hatálya nem terjed ki

a) a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben (a továbbiakban: Évt.) szabályozott kérdésekre,

b) a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) hatálya alá tartozó iratokra, szervezetekre és személyekre az e törvény 3-5. §-ában, a 6. §-ban, a 7. § 3-5., 13-14. és 26. pontjában, a 46-62. §-ában, a 63. § (2), (4)-(6) bekezdéseiben, a 64-66. §-ában, a 68-73. §-ában, a 75. §-ban, a 76. § (1) bekezdésében, a 79-86. §-ában, a 89. §-ában, a 91. §-ban, a 93. §-ban foglaltak kivételével,

c) viszonyosság esetén a diplomáciai mentességet élvező külföldi állampolgárok tulajdonában levő, külföldről behozott kulturális javakra.

3. § A kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket - így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését - e védelemmel összhangban kell végezni.

4. § (1) A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos a kulturális örökség elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, meghamisítása, hamisítása.

(2) A kulturális örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, számba venni, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni.

5. § (1) A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az egyházi jogi személyek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

(2) A nemzetközi együttműködésben a nemzetközi szerződésekkel összhangban érvényesíteni kell a határokon túli magyar vonatkozású kulturális örökség, és a más nemzetek hazánkban található kulturális örökségének védelmét.

5/A. §

5/B. §

5/C. §

6. § A kulturális örökség védelmének keretében a védelem összehangolását és irányítását, ágazati felügyeletét, továbbá a kulturális örökség védelmével összefüggő feladatokat ellátó, kormányrendeletben meghatározott eljáró

hatóságot (a továbbiakban: hatóság) a kulturális örökség védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) irányítja.

Értelmező rendelkezések

7. § E törvény alkalmazásában:

1. *Fenntartható használat*: a védett kulturális örökség olyan módon történő használata - ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is -, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosított fennmaradásuk a jelen és jövő nemzedékek számára.

2. *Gyűjtemény*: gyűjtői tevékenység eredményeként létrejött, ritkaságából vagy jellegéből adódóan különös jelentőséggel bíró javak összessége, amelynek egységességében megnyilvánuló kulturális értéke meghaladja egyes darbjainak együttes értékét.

3. *Közgyűjtemény*: az állam, a helyi önkormányzat, valamint a nemzetiségi önkormányzat, a köztisztviselő és a közalapítvány tulajdonában (fenntartásában) működő vagy általuk alapított könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- és hangarchívum. A bevett egyház vagy a vallási tevékenységet végző szervezet kérelmére ezekkel azonos elbírálás alá kerülhetnek az az egyházi jogi személy vagy a vallási tevékenységet végző szervezet fenntartásában működő, állami nyilvántartásba vett gyűjtemények (könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- és hangarchívum).

4. *Kulturális javak*: az élettelen és élő természet keletkezésének, fejlődésének, az emberiség, a magyar nemzet, Magyarország történelmének kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi, hangrögzített, írásos emlékei és egyéb bizonyítékai - az ingatlanok kivételével -, valamint a művészeti alkotások.

5. *Kulturális örökség elemei*: a régészeti örökség, műemléki értékek, valamint a kulturális javak.

6. *Megelőző feltárás*: írásbeli szerződés alapján végzett olyan régészeti szolgáltatási tevékenység (régészeti megfigyelés, próbafeltárás, teljes felületű feltárás), amely a földmunkával járó fejlesztések, beruházások által érintett régészeti lelőhelyek feltárására irányul.

7. *Mentő feltárás*: régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése során alkalmazandó, a közvetlenül érintett elemek szakszerű megmentésére irányuló azonnali beavatkozás.

8. *Műemlék*: olyan műemléki érték, amelyet jogszabállyal védetté nyilvánítottak.

9. *Műemlékfenntartás*: a műemlék rendeltetészerű és biztonságos használatához, illetve értékei megőrzéséhez szükséges jókarbantartási tevékenység, a műemléket érintő szakszerű állagmegóvás, felújítás, építészeti, képző- és iparművészeti beavatkozás.

10. *Műemléki érték*: minden olyan építmény, kert, temető vagy temetkezési hely, terület (illetve ezek maradványa), valamint azok rendeltetészerűen összetartozó együttese, rendszere, amely hazánk múltja és a közösségi hovatartozás-tudat szempontjából kiemelkedő jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék, alkotórészeivel, tartozékaival és berendezési tárgyaival együtt.

11. *Műemléki helyreállítás*: a jó karbantartási, fenntartási feladatokon túlmenő, a műemlék egészét vagy részét érintő felújítás, vagy meghatározott állapotba való visszaállítást célzó építészeti, képző- és iparművészeti beavatkozás.

12. *Műszeres lelőhely- és leletfelderítés*: a légifelvételzés, a föld- és víz alatti építmények és tárgyak vagy azok maradványainak, lenyomatainak geofizikai úton történő felmérése, a fémkereső műszerrel (detektorral) végzett lelettérképezés vagy -gyűjtés, geodéziai felmérés, és minden egyéb műszerrel vagy anélkül folytatott olyan tevékenység, amely régészeti lelőhelyek vagy leletek felderítésére irányul.

13. *Örökségvédelmi felügyelet*: a 46. § hatálya alá nem tartozó kulturális örökségi elemek megóvásának, fejlesztésének, fenntartható használatának hatósági eszközökön kívüli, elsősorban tanácsadással és szolgáltatási tevékenységgel történő elősegítése.

14. *Örökségvédelmi többletköltség*: a kulturális örökség védett elemein végzett kutatási, restaurálási vagy helyreállítási munkák olyan - az értéknövekedéssel csökkentett - költségei, amelyeket a hatóság írt elő vagy rendelt el, valamint amit a tulajdonos kezdeményezésére a hatóság annak elismer, és amelyek a fenntartással kapcsolatban egyébként nem merültek volna fel.

15. *Próbafeltárás*: a régészeti lelőhelyek állapotfelmérését, jellegük, térbeli kiterjedésük és rétegsoraik megállapítását célzó régészeti szolgáltatási tevékenység.

16. *Régészeti emlék*: a régészeti örökség ingatlan eleme.

17. *Régészeti érdekű terület*: valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

18. *Régészeti feltárás*: tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés), melynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása.

19. *Régészeti lelet*: a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt - jellegénél fogva - ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e, vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek azon kulturális javak, amelyek 1711 előtt keletkeztek, és bizonyítottan műgyűjteményben maradtak fenn.

20. *Régészeti lelőhely*: nyilvántartásba vett, e törvény által általános védelem alatt álló, földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben található.

21. *Régészeti megfigyelés*: a beruházás földmunkájának régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése és a tevékenység régészeti dokumentálása.

22. *Régészeti örökség*: az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető jelentős nyoma (szerkezet, építmény, telep, maradvány, lelet, amelyek a régészeti örökség elemei), amelynek megőrzése, tanulmányozása segít megismerni az egyetemes kultúrát és rekonstruálni az ország és a nemzet történelmét, népünk eredetét és fejlődését igazolja, bemutatja, alátámasztja, és segít feltárni kapcsolatát természet környezetével, továbbá amellyel kapcsolatos információszerzés fő forrásai a feltárás és egyéb kutatási módszerek.

23. *Régészeti védőövezet*: a védetté nyilvánított régészeti lelőhely környezete, amely biztosítja annak fenntarthatóságát, megközelíthetőségét, tájképi védelmét.

24. *Tárgygyűttes*: több elemből álló, egymással lényegileg összefüggő kulturális javak összessége, amely kivételes kulturális jelentőségét ebben az állapotában őrzi, és amely kulturális érték tekintetében meghaladja egyes elemeinek együttes értékét.

25. *Terepbejárás*: minden olyan felszínen végzett kutatás, adatgyűjtés és kiértékelő dokumentálás, amely nem ismert régészeti örökségi elem felfedezésére vagy a régészeti lelőhely állapotának ellenőrzésére, illetve azonosítására irányul, függetlenül attól, hogy együtt jár-e a leletek összegyűjtésével, vagy sem.

26. *Védett örökségi elem*: az e törvény erejénél fogva általános védelem alatt álló, illetve miniszteri rendelettel vagy hatósági eljárás során védetté nyilvánított kulturális örökségi elem.

27. *Történelmi emlékhely*: a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amelyet a Kormány rendelettel történelmi emlékhellyé nyilvánít.

28. *Nemzeti emlékhely*: a nemzet történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amely a magyar, illetve a magyar és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír, továbbá amely országos jelentőségű állami megemlékezés színhelye lehet, és amelyet az Országgyűlés törvénnyel nemzeti emlékhellyé nyilvánít.

29. *Előzetes régészeti dokumentáció*: valamely terület régészeti érintettségének egyértelmű tisztázására, a régészeti örökségi elemekre vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés és terepbejárás vagy próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.

30. *Kiemelt nemzeti emlékhely*: a nemzet és a Magyar Állam történelmében kiemelkedő jelentőségű nemzeti emlékhely, amelyet az Országgyűlés törvénnyel kiemelt nemzeti emlékhellyé nyilvánít.

31. *Nagyberuházás*: a Kormány által rendeletben nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánított beruházás, a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló program (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése) közérdekűségéről és megvalósításáról szóló 2004. évi LXVII. törvény hatálya alá tartozó beruházás, a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt egyéb beruházás, és a részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló beruházás, továbbá az a beruházás, amelynek megvalósítási költségeit teljes egészében a központi költségvetés fedezi, vagy amely tekintetében az Évt. szerint összevont telepítési eljárást kezdeményeztek, vagy amely tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szerint összevont integrált eljárást kezdeményeztek.

32. *Elfedés*: a feltárással nem kerülő régészeti lelőhely, lelőhelyrész fizikai védelmét biztosító, jogszabályban meghatározott műszaki megoldások régészeti megfigyelés mellett történő megvalósítása, amely könnyen visszabontható, esetleges későbbi teljes feltárás lehetőségét nem csökkenti vagy akadályozza.

33. *Védetté nyilvánított régészeti lelőhely*: miniszteri határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánított, kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába sorolt kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhely.

34. *Régészeti szolgáltatási tevékenység*: földmunkával járó fejlesztéssel, beruházással összefüggésben végzett régészeti szakfeladat, a feltárással jogosult szerv által a beruházóval kötött szerződés alapján vagy hatósági határozatban meghatározottak szerint nyújtott - a régészeti feltárás szakszerűségét jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szakember révén biztosító - szolgáltatás.

35. *Teljes felületű feltárás:* régészeti lelőhely földrajzi körülhatárolását és a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseinek kutatását szolgáló, a lelőhely állapotfelmérését, jellege és rétegsorai megállapítását célzó régészeti szolgáltatási tevékenység.

36. *Régészeti földmunka:* régészeti lelőhelyen a régészeti feltárás megvalósítása érdekében végzett, a régészeti szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó földkiemelési munka, kézi és gépi földmunkák összessége.

37. *Gazdálkodó szervezet:* a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti gazdálkodó szervezet.

II. Rész

A RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG VÉDELME

1. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

7/A. § A régészeti örökség védelme kiterjed a régészeti örökség felkutatására, értékelésére, számbavételére, nyilvántartására, megőrzésére, a régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítására.

8. § (1) A Magyarország határain belül a föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon, és e törvény erejénél fogva védelem alatt áll.

(2) A közgyűjteményben kulturális javakként elhelyezett régészeti leletek tulajdonjogáról az állam nevében a miniszter lemondhat régészeti gyűjtőkörrel rendelkező, nem állami fenntartású múzeumok tulajdonosai javára.

9. § A régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak.

10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

A RÉGÉSZETI LELŐHELYEK VÉDELME

Általános védelem

11. § A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

Régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítása

12. § Az ország kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhelyeit jogszabályban kell védetté nyilvánítani.

13. § (1) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti.

(2) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyhez védőövezetet lehet kijelölni.

(3) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni.

(4) Kiemelten védett az a lelőhely, mely kivételes tudományos jelentőséggel, és nemzetközi vagy országos szempontból kiemelkedő fontossággal bír. Fokozottan védett az a régészeti lelőhely, melynek tudományos jelentősége megállapítható, és egy nagyobb tájegységre nézve kiemelkedő fontossággal bír.

14. § (1) A védetté nyilvánítás előkészítését kormányrendeletben meghatározott szerv folytatja le.

(2) A védelem alá vonni tervezett lelőhelyhez és a lelőhely régészeti védőövezetéhez tartozó ingatlanok tulajdonosait és az egyéb érintett személyeket kormányrendeletben meghatározott módon értesíteni kell.

15. § (1) A régészeti lelőhelyeket - a természeti vagy védett természeti területen, továbbá védett természeti értékek esetében a természetvédelemért felelős miniszter egyetértésével - a miniszter rendeletben nyilvánítja védetté.

(2) A védetté nyilvánító jogszabály tartalmazza:

- a) a védetté nyilvánítás tényét,
- b) a régészeti lelőhelyen található régészeti értékek megjelölését,
- c) a védettség fokozatát,
- d) a védetté nyilvánítás indokát,
- e) a földrészlet és a régészeti védőövezet helyrajzi számát,
- f) az állam elővásárlási jogáról szóló tájékoztatást.

(3) A védett régészeti lelőhellyé nyilvánítás tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni. A bejegyzésről a kormányrendeletben meghatározott szerv intézkedik.

16. § A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket a hatóság kormányrendeletben meghatározottak szerint ellenőrzi.

Ideiglenes védetté nyilvánítás

17. § (1) A régészeti lelőhely jelentős károsodásának veszélye esetében, vagy ha a régészeti lelőhely védetté nyilvánítását kezdeményezték, a hatóság a területet örökségvédelmi érdekből fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozattal legfeljebb 90 napra védetté nyilváníthatja. Az ideiglenesen védetté nyilvánított lelőhelyekre a védetté nyilvánított lelőhelyekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a hatóság a határozatában korlátozhatja vagy felfüggesztheti, illetőleg megtilthatja a régészeti lelőhelyet veszélyeztető tevékenység folytatását.

(2) A hatóság az ideiglenes védettség időtartamát a mentő feltárás időtartamára kormányrendeletben meghatározott feltételek mellett egy alkalommal legfeljebb 90 nappal meghosszabbíthatja.

(3) Az ideiglenes védettség tárgyában hozott határozat hatályát veszti, ha a régészeti lelőhelyet a miniszter rendelettel védetté nyilvánítja.

A védettség megszüntetése

18. § (1) Fel kell oldani a terület védettségét, ha annak fenntartását régészeti szempontok a továbbiakban nem indokolják.

(2) A védettség megszüntetésére irányuló eljárásnál a védetté nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A RÉGÉSZETI FELTÁRÁS

A régészeti feltárássra vonatkozó általános előírások

19. § (1) A földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal - beleértve az ásványi vagyontermelését is - (a továbbiakban: fejlesztések, beruházások) a régészeti lelőhelyeket kormányrendeletben meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.

(2) A régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. Amennyiben a feltáráson előkerülő régészeti leletek a helyszínen nem őrizhetők meg, azokat kormányrendeletben meghatározottak szerint kell elhelyezni.

(3) A régészeti feltárások költségeit - a mentő feltárás, valamint a 20/A. § (3) bekezdésében és a 23/E. § (1) bekezdésében foglalt esetek kivételével - a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel annak kell fedeznie, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált.

20. § (1) Régészeti feltárás - amennyiben jogszabály másképpen nem rendelkezik - feltárási engedély alapján végezhető. Az engedélyt kormányrendeletben meghatározott a hatóság adja ki. A hatóság régészeti örökségvédelmi indokok alapján az engedélyt kormányrendeletben meghatározott fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilváníthatja.

(2) Régészeti feltárást törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott szerv (a továbbiakban: feltárássra jogosult szerv) végezhet.

(3) A jogszabályi vagy a feltárási engedélyben foglalt előírások megszegése esetén a hatóság - kormányrendeletben meghatározottak szerint - a feltárást leállítja vagy a régészeti feltárássra vonatkozó engedélyt visszavonja.

Előzetes régészeti dokumentáció

20/A. § (1) Nagyberuházás, valamint a kisajátításról szóló törvény szerinti közérdekű cél megvalósítása esetén előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni. Egyéb esetekben előzetes régészeti dokumentáció készíthető különösen a földterület-kiválasztás során, a hatósági engedélyezési eljárásokat megelőzően. Kormányrendelet előzetes régészeti dokumentáció készítését kötelezővé teheti.

(2) Az előzetes régészeti dokumentáció - ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik - nem pótolja a 22. § (2) bekezdése szerinti próbafeltárást.

(3) Az előzetes régészeti dokumentáció elkészítéséhez szükséges régészeti feltárások költségei - nemzetgazdasági szempontból indokolt esetekben - a központi költségvetésből fedezhetőek.

A régészeti feltárások egyes formáira vonatkozó különleges előírások

Próbafeltárást

21. § A próbafeltárást célja a régészeti lelőhelyek jellegének, kiterjedésének, a veszélyeztető források és a megelőző feltárást mértékének meghatározása, a lelőhelyek védelmi fokozatának megállapítása és osztályozása.

Megelőző feltárást

22. § (1) A régészeti lelőhelynek a beruházással kapcsolatos földmunkával érintett részén a (2) bekezdésben meghatározott, az örökségvédelmi hatóság által előírt módszerekkel megelőző régészeti feltárást kell végezni.

(2) A nyilvántartási adatok és - amennyiben rendelkezésre áll - az előzetes régészeti dokumentáció adatai, valamint a beruházás régészeti örökségre gyakorolt hatásának egybevetése alapján készült javaslatai, továbbá a védettségi fokozat figyelembevételével - kormányrendeletben meghatározottak szerint - a megelőző feltárást keretében az alábbi és kormányrendeletben meghatározott egyéb esetekben

a) régészeti megfigyelést kell előírni, ha a régészeti örökségi elemek előfordulása szórványos, vagy ha a beruházással kapcsolatos földmunka mélysége nem éri el a régészeti örökségi elemek jelentkezési szintjét, vagy a régészeti lelőhely korábbi bolygatása esetén;

b) próbafeltárást kell előírni, ha előzetes régészeti dokumentáció nem áll rendelkezésre, vagy annak készítéséhez nem végeztek próbafeltárást;

c) teljes felületű feltárást kell előírni, ha a beruházással érintett lelőhely vagy lelőhelyrész hazánk múltjának nagyjelentőségű, egyedi vagy pótolhatatlan forrása.

(3) A hatóság a (2) bekezdés *a)*-*c)* pontjaiban meghatározott régészeti feladatokat a lelőhely különböző részei vonatkozásában eltérően is meghatározhatja.

(4) A próbafeltárást és a teljes felületű feltárást vonatkozóan a feltárást jogosult szerv és a beruházó írásbeli szerződést köt. A szerződés tartalmazza a feltárást időtartamát, a feltárást jogosult szerv által végzendő régészeti szolgáltatás és a beruházó által végzendő kapcsolódó régészeti földmunka költségét, valamint a kormányrendeletben meghatározott egyéb szakmai feltételeket.

(5) A (4) bekezdés szerinti szerződést a feltárást jogosult szerv ajánlattételéhez szükséges - kormányrendeletben meghatározott - adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötni. Ha a szerződés e határidőn belül - a feltárást jogosult szervnek felróható okból - nem jön létre, a hatóság határozatban jelöli ki a feltárást elvégző szervet.

(6) A hatóság az (5) bekezdés szerinti kijelöléssel egyidejűleg hivatalból lefolytatja a feltárást engedélyezési eljárását is.

(7) Az (6) bekezdés szerinti eljárásban hozott határozat tartalmazza

a) a feltárást engedély jogszabályban meghatározott tartalmi elemeit,

b) a beruházó kötelezését a feltárást költségeinek viselésére.

(8) A hatóság a (7) bekezdés *b)* pontjával kapcsolatos döntését a feltárást költségeire vonatkozóan jogszabályban meghatározott tartalmú költségbecslésre alapozza.

23. §

23/A. § A régészeti örökség védelme és a fejlesztések, beruházások hatékonyabb megvalósítása érdekében a régészeti lelőhelyen kívüli földmunka esetén a régészeti feltárást a 22. § (4)-(5) bekezdésében foglalt követelmények szerinti szerződés köthető.

Nagyberuházás esetén folytatott próbafeltárás és megelőző feltárás

23/B. § Nagyberuházás, valamint a kisajátításról szóló törvény szerinti közérdekű cél megvalósítása esetén folytatott próbafeltárásra és megelőző feltárásra a próbafeltárásra és a megelőző feltárásra vonatkozó szabályokat a 23/C-23/E. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

23/C. § (1) Nagyberuházás, valamint a kisajátításról szóló törvény szerinti közérdekű cél megvalósítása esetén az előzetes régészeti dokumentációt - kormányrendeletben meghatározott esetekben - próbafeltárás alkalmazásával kell elkészíteni. A próbafeltárást a feltárást végző szerv a beruházóval - az erről szóló, általuk kötött szerződés megküldésével - bejelenti a hatóságnak. A hatóság a szerződés alapján végzett próbafeltárást a hatósági ellenőrzésre irányadó szabályok szerint ellenőrzi. A próbafeltárás időtartama a beruházótól a földmunkával járó változással érintett munkaterületnek régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapotörögztítő jegyzőkönyvvel történő átvételétől számított legfeljebb 30 - miniszteri rendeletben meghatározott - régészeti feltárás végzésére alkalmas nap, kivéve, ha a beruházó és a feltárást végző szerv ennél hosszabb időtartamban állapotodnak meg. A próbafeltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama legfeljebb 10 nap, amely a próbafeltárás időtartamába nem számít bele.

(2) Az előzetes régészeti dokumentációnak szakmai javaslatot kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy mely területek esetén és milyen módszerű megelőző feltárás elvégzésére van szükség, illetve mely területek elfedése indokolt és ez alapján a javasolt további régészeti feladatellátásra. A feltárást végző szerv és a beruházó az előzetes régészeti dokumentáció szakmai javaslata alapján, ha végeztek próbafeltárást, kérelmet nyújt be a hatósághoz, ha a régészeti szolgáltatás és a kapcsolódó régészeti földmunka költsége

a) nem lépi túl a 23/E. § (1) bekezdésben meghatározott összeget és a szakmai javaslat engedélyhez kötött feltárási tevékenységet tartalmaz, akkor a teljes felületű feltárás engedélyezése iránt,

b) túllépi a 23/E. § (1) bekezdésben meghatározott összeget, akkor a további régészeti feladatellátás meghatározása iránt.

(3) A (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a további régészeti feladatellátásról - a 23/E. §-ban foglalt költségkorlát figyelembevételével - a hatóság 15 napon belül dönt. A döntés ellen fellebbezésnek nincs helye.

23/D. § (1) A hatóság döntése alapján megkezdett teljes felületű feltárás vagy elfedés időtartama a hatóság döntésének közlésétől számított legfeljebb 30, e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott, régészeti feltárás végzésére alkalmas nap, kivéve, ha a beruházó és a feltárást végző intézmény ennél hosszabb időtartamban állapotodnak meg. A megelőző feltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama legfeljebb 10 nap, amely a teljes felületű feltárás időtartamába nem számít bele.

(2) A régészeti lelőhely elfedésére jogszabályban meghatározott és ez alapján a hatóság döntésében előírt módon kerülhet sor. A régészeti lelőhely elfedése a lelőhely fizikai állapotromlását nem eredményezheti.

23/E. § (1) A beruházó a teljes próbafeltárás, a teljes felületű feltárás és az elfedés, valamint az ezekhez kapcsolódó régészeti földmunka költségei - ide értve a hatóság által előírt régészeti megfigyelés eredményeként felmerült teljes felületű feltárás költségét is - de legfeljebb a beruházás teljes bruttó bekerülési költsége 1 százalékának megfelelő összeg viselésére köteles, amely összeg - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - nem haladhatja meg a bruttó 200 millió forintot.

(2) A feltárást végző intézmény kezdeményezése alapján az (1) bekezdésben meghatározott összeg - a hatóság javaslatára, a miniszter előterjesztésére - a Kormány döntése szerint magasabb értékben is megállapítható, ha az előzetes régészeti dokumentáció, a próbafeltárás vagy a megelőző feltárás eredményeként megállapítható, hogy a beruházással érintett lelőhely hazánk múltjának kiemelkedő jelentőségű, egyedi vagy pótolhatatlan forrása, vagy az elfedés a beruházás jellege miatt műszakilag lehetetlen, vagy az a lelőhely fizikai állapotromlását eredményezné.

(3) A próbafeltárás költségei az (1) bekezdésben meghatározott összeg 50 százalékát nem haladhatják meg.

Mentő feltárás

24. § (1) A régészeti emlékek és leletek előkerülése esetében is törekedni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzésére.

(2) Ha régészeti feltárás nélkül régészeti emlék vagy lelet kerül elő, a felfedező (a munka felelős vezetője), az ingatlan tulajdonosa, az építető vagy a kivitelező köteles

a) az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni,

b) a feltárással jogosult szervnek azt haladéktalanul bejelenteni,

c) a tevékenységet a hatóság intézkedésének kézhezvételéig szüneteltetni,

d) a helyszín és a lelet őrzéséről - a felelős őrzés szabályai szerint - a hatóság intézkedéséig gondoskodni.

(3) Ha hatósági intézkedésre van szükség, a feltárássra jogosult szerv a (2) bekezdés *b*) pontja szerinti bejelentést követően haladéktalanul értesíti a hatóságot.

(4)-(7)

(8) A feltárássra jogosult szerv köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan - az elvárható ütemben - végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni. A mentő feltáráshoz feltárási engedély nem szükséges.

(9) Ha a mentő feltárást nem lehet 30 nap alatt elvégezni, a hatóság ideiglenesen védetté nyilváníthatja a földterületet.

25. § A mentő feltárást végző múzeum jogosult a leletmentésre fordított költségeinek megtérítésére, amennyiben az állam nem mond le javára a régészeti leletek tulajdonjogáról. A költségek iránti igényt a hatósághoz kell benyújtani.

26. § A korábban ismeretlen, régészeti nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhely, illetve lelet feltáráson kívüli felfedezője vagy bejelentője anyagi elismerésben részesíthető.

A LELŐHELYEK FELTÁRÁST KÖVETŐ VÉDELME

27. § (1) A feltárást végző köteles a feltárással a régészeti örökség elemeinek őrzését biztosítani. A feltárással befejezésével egyidejűleg gondoskodni kell a régészeti örökség feltárt elemeinek megfelelő védelméről, állapotának stabilizálásáról és további fenntartásáról.

(2) Az állapotváltozással járó felmérési, vizsgálati, kutatási munkák elvégzését követően az eredeti állapotot vissza kell állítani, kivéve, ha a kutatást a régészeti emlék bemutatása követi.

(3) A régészeti emlékek megőrzéséről - a feltárással elért eredmények, a terület adottságainak, illetőleg a tervezett fejlesztés, beruházás műszaki tartalmának ismeretében - külön jogszabályban meghatározott esetekben a hatóság az (1) és (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően is rendelkezhet.

2. Fejezet

MŰEMLÉKVÉDELEM

ÁLTALÁNOS FELADATOK

28. § A műemlékvédelem feladata:

a) a műemléki értékek felkutatása, tudományos kutatása, értékelése és számba vétele, dokumentálása, nyilvántartása, védetté nyilvánítása és a védendő műemléki területek meghatározása,

b) a műemlékek és környezetük fenntartása, helyreállítása, védelme, valamint eszmei értékükkel összhangban álló hasznosításuk biztosítása,

c) a műemléki szempontból védett területek fenntartását, fejlesztését és az értékvédelmét szolgáló kezelése összhangjának megteremtése,

d) tudományos alapkutatások és kutatások, oktatás, ismeretterjesztés.

VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS

29. § (1) A műemléki értékek védetté nyilvánítása kormányrendeletben kijelölt szervnél kezdeményezhető.

(2) A védetté nyilvánítás előkészítését kormányrendeletben kijelölt szerv folytatja le.

(3) A védelem alá vonni tervezett műemléki jelentőségű területen, műemléki környezetben és történelmi táj területén álló ingatlanok, valamint műemlék ingatlanok tulajdonosait és a kormányrendeletben meghatározott egyéb érintett személyeket és szervezeteket kormányrendeletben meghatározott módon értesíteni kell a védetté nyilvánítási eljárás megkezdéséről.

30. §

Az ideiglenes védelem

31. § (1) A hatóság:

a) a műemléki védelemre javasolt ingatlant (építményt vagy területet), illetve a listára vett műemléki értéket a védetté nyilvánítás előkészítésének megindításával egyidejűleg, vagy

b) ha a műemléki értéket megsemmisülés vagy értékeinek eltűnése fenyegeti, soron kívül legfeljebb egyéves időtartamra ideiglenes védelem alá helyezheti, és a határozat fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását rendelheti el.

(2) Az ideiglenes védelem kormányrendeletben meghatározott feltételek mellett indokolt esetben egyszer és legfeljebb további egy évre meghosszabbítható.

(3) Az ideiglenes védelem alatt álló ingatlanokra - a 67. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai, valamint a 68. § kivételével - a műemlékekre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Az ideiglenes védelem megszűnik a határozatban megjelölt időtartam elteltével, illetve a védetté nyilvánításról szóló rendelet hatálybalépésével.

(5) Ha a hatóság a védetté nyilvánítás előkészítése során megállapítja, hogy a védetté nyilvánítás nem indokolt, az ideiglenes védettséget meg kell szüntetni. Az ideiglenes védettség elrendeléséről és megszüntetéséről a 29. § (2) bekezdésében felsoroltakat értesíteni kell.

A védettség létrejötte

32. § A műemléki értékeket a miniszter rendeletben nyilvánítja védetté. A rendeletnek tartalmaznia kell:

a) a védetté nyilvánítás tényét,

b) a védetté nyilvánított műemléki értékeket, a védelem célját,

c) a védelem fajtáját (műemlék, védett műemléki terület),

d) az egyedileg védett ingatlanra (ingatlanrészre) vonatkozó, elővásárlási joggal kapcsolatos rendelkezést,

e) a műemléknek a műemlékvédelmi bírság szerinti számítási kategóriájába sorolását,

f) a műemlék ingatlan (ingatlanrész) és a műemléki terület meghatározását, az azonosításához szükséges helyrajzi adatokkal.

33. § Egyes jelentős történeti és kulturális értékű, illetve veszélyeztetett helyzetű műemlékek és műemlékegyüttesek fokozott védelmét biztosítani kell.

34. § A műemléket, valamint indokolt esetben fontosabb megközelítési pontjain a védett területet a hatóság a jellemző adatokat ismertető „Műemlék” feliratú táblával jelöli meg.

A védettség megszüntetése

35. § (1) A védettség megszüntetésére akkor kerülhet sor, ha

a) a védetté nyilvánított műemlék megsemmisült, vagy

b) a műemléki jelentőségű terület, illetve a műemlék a védelem alapját képező értékeit helyreállíthatatlanul elvesztette,

c) a védelem tárgya a műemlék szakmai ismérveinek nem felel meg.

(2) A védettség megszüntetésére irányuló eljárásra a védetté nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A MŰEMLÉKVÉDELEM SAJÁTOS TÁRGYAI

Történeti kertek

36. § (1) A történeti kert történeti vagy művészeti értékkel bír, önállóan vagy más műemlékhez kapcsolódóan, illetve a történeti településszerkezet részeként megjelenő kertépítészeti alkotás, zöldfelület, illetőleg park.

(2) A kiemelkedő jelentőségű történeti kert műemlékké nyilvánítható.

(3) A történeti kertet lehetőleg eredeti rendeltetésének megfelelően, teljes eredeti területére kiterjedően kell védelem alá helyezni.

Temetők és temetkezési emlékhelyek

37. § (1) Műemléki védelemben kell részesíteni azokat a temetőket és temetkezési emlékhelyeket vagy a temetőknek azokat a részeit, amelyek műemléki értékei a magyar történelem, a vallás, a kultúra és művészet sajátos kifejezői, illetve emlékei.

(2) Műemléki védelemben részesíthető:

- a) a temető egész területe;
- b) a temető körülhatárolt területrésze;
- c) a síremlék, síremlékcsoportok, sírépítmények;
- d) a temető egyéb építménye, tartozéka, illetve eleme.

(3) Műemléki védelem alatt álló temető, temetkezési emlékhely, illetve azok részei felszámolására engedély nem adható.

Műemléki területek

38. § Történeti tájként kell műemléki védelemben részesíteni az ember és a természet együttes munkájának eredményeként létrejött olyan kulturális (történeti, műemléki, művészeti, tudományos, műszaki stb.) szempontból jelentős, részlegesen beépített területet, amely jellegzetessége, egységessége révén topográfiaileg körülhatárolható egységet alkot.

39. § (1) Műemléki jelentőségű területként kell védeni a település azon részét, amelynek jellegzetes szerkezete, beépítésének módja, összképe, a tájjal való kapcsolata, terei és utcaképei, építményeinek együttese összefüggő rendszert alkotva történelmi jelentőségű és ezért műemléki védelemre érdemes.

(2) A védetté nyilvánított műemlék kormányrendeletben meghatározott környezete műemléki környezetnek minősül.

(3) Ha a helyi építési szabályzattal érintett terület utóbb válik műemléki jelentőségű területté vagy műemléki környezetté, úgy a védettséget kihirdető miniszteri rendelet hatálybalépésétől számított 6 hónapon belül a helyi építési szabályzatban a védettség tartalmának megfelelő változtatásokat át kell vezetni.

40. §

40/A. § A műemlékvédelem sajátos tárgyai körében védelem alatt álló valamennyi ingatlan esetében biztosítani kell az építészeti, településképi, valamint egyéb környezeti, természeti értékek fenntartható használatát és a hagyományos tájhasználat megőrzését.

A MŰEMLÉKEK FENNTARTÁSA ÉS HASZNÁLATA

A műemlékek fenntartása

41. § (1) A műemlék fenntartásáról, jókarbantartásáról a műemlék tulajdonosa, vagyongazdálkodója, illetve a tulajdonosi jogok gyakorlója, továbbá az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvényben (a továbbiakban: Tv.) meghatározott ingyenes használója (a továbbiakban együtt: tulajdonos) az Évt.-ben meghatározottak, valamint e törvény szerint köteles gondoskodni.

(2) A műemlékeket épségben, jellegük megváltoztatása nélkül kell fenntartani. A fenntartási, jó karban tartási kötelezettség a műemlékek esetében a rendeltetésszerű és biztonságos használatához szükséges műszaki állapot fenntartásán túlmenően kiterjed az azok sajátos értékeit képező építészeti, képző- és iparművészeti, valamint kertépítészeti alkotórészeire és tartozékaira, felszerelési tárgyaira.

42. § (1) Ha a műemlék tulajdonosának személye, lakóhelye, tartózkodási helye ismeretlen, a műemlék fenntartásáról - a tulajdonos költségére - a hatóság gondoskodik.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni akkor is, ha a műemléki védettség alatt álló ingatlan tulajdonjogával összefüggésben per van folyamatban, és e miatt a műemléket érintő, halaszthatatlan munkálatok elvégzése késedelemmel járhat.

A műemlékek használata

43. § (1) A műemlékeket a műemléki értékükhöz, jellegükhöz, történelmi jelentőségükhöz méltóan, a védett értékek veszélyeztetését kizáró módon kell használni, illetve hasznosítani.

(2) A műemlékek helyreállítása és használata során törekedni kell a történetileg összetartozó ingatlanokat, ingatlanrészeket egyesítő megoldásokra, továbbá a korábban - az eredeti műemléki érték csorbításával - eltávolított, fellelhető és azonosítható alkotórészek, tartozékok és berendezési tárgyak visszahelyezésére.

(3) A műemléki környezet területén minden változtatást, beavatkozást a műemlék településképi, illetőleg tájképi megjelenésének és értékei érvényesülésének kell alárendelni.

44. § (1) A miniszter jóváhagyása szükséges

a) az állami tulajdonban álló műemlék bármely jogcímen való átruházásához és megterheléséhez,

b) az állami tulajdonban álló műemlék vagyongazdálkodójának kijelöléséhez vagy annak megváltoztatásához,

c) vagyongazdálkodó hiányában az állami tulajdonban álló műemlék hasznosítására irányuló bármely jogügylet, valamint

d) bármely olyan jogügylet, amelynek következtében az állam tulajdonjoga megszűnik a műemlék felett.

(2) Jóváhagyás hiányában a jogügylet érvénytelen.

(3) Amennyiben a műemlék - a Tv. alapján - az állami tulajdon fenntartása mellett az önkormányzat ingyenes használatába került, a Tv. 27. § (4) bekezdésében foglalt körülmények megváltozása, vagy az ott megadott feltételek nem teljesítése esetén a miniszter jogosult az ingyenes használati jog felülvizsgálatára, megvonására.

45. § (1) A műemlék egésze nem bontható le.

(2) A műemlék részleges bontása akkor engedélyezhető, ha

a) a műemlék egyes részeinek, illetőleg szerkezeti elemeinek megmentése céljából szükséges,

b) a műemlék helyreállításával kapcsolatban korábbi és jelentős építési korszak maradványának bemutatását, vagy a műemlék hiteles állapotát eltorzító idegen részek eltávolítását, illetve a műszaki állagbiztosítás vagy életveszély-elhárítás érdekében szükséges elkerülhetetlen beavatkozásokat célozza, vagy

c) műemléken vagy műemléki területen utólag létesített, műemléki értékkel nem bíró építmény eltávolítását, vagy terepszint megváltoztatását célozza,

d) a beavatkozás a műemlék használata érdekében, a védetté nyilvánítást megalapozó műemléki értékek sérelme nélkül megvalósítható.

(3) Műemlék ingatlanon telekalakítás - külön jogszabályban meghatározottak szerint - akkor engedélyezhető, ha azzal a védett érték nem sérül.

3. Fejezet

A KULTURÁLIS JAVAK VÉDELMERE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

Általános védelem

46. § (1) E törvény alapján védettnek minősülnek a muzeális intézményekben, a levéltárakban, a közgyűjteményként működő kép- és hangarchívumokban, valamint a könyvtárakban muzeális dokumentumként a (2) bekezdésben meghatározott módon nyilvántartott kulturális javak.

(2) Az (1) bekezdés szerinti védelem

a) muzeális intézmény esetében az alapleltárban nyilvántartott kulturális javakat,

b) könyvtár esetében az állomány-nyilvántartásban rögzített muzeális dokumentumot,

c) levéltár esetében a levéltári anyagról vezetett törzskönyvben nyilvántartott állományt,

d) a közgyűjteményként működő kép- és hangarchívum esetében a közgyűjtemény nyilvántartásában rögzített kulturális javakat

illeti meg.

46/A. §

A kulturális javak védetté nyilvánítása

47. § (1) A kulturális örökség - a 46. § hatálya alá nem tartozó - pótolhatatlan és kiemelkedő jelentőségű javait, gyűjteményeit, azok megőrzése érdekében a hatóság védetté nyilvánítja.

(2) Nem lehet védetté nyilvánítani

a) az alkotójuk tulajdonában lévő,

b) az országba visszaviteli kötelezettséggel behozott,

c) az Ltv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott, valamint

d) a magyar kultúrtörténeti vonatkozással nem rendelkező, a tulajdonos (birtokos) által bizonyítottan 50 évnél nem régebben az ország területére került kulturális javakat.

48. § (1) A kulturális javak védetté nyilvánítására irányuló eljárás hivatalból indul.

(2) Az eljárás alá vont kulturális javak e törvény erejénél fogva ideiglenesen védettek, rájuk a védetté nyilvánított kulturális javakra vonatkozó előírásokat kell alkalmazni. Az ideiglenes védettség az eljárás jogerős befejezéséig áll fenn.

49. § A védetté nyilvánító határozat tartalmazza:

a) a védetté nyilvánított kulturális javak azonosításra alkalmas leírását, védetté nyilvánított gyűjtemény esetén a tárgyak leltárjegyzékét;

b) a tulajdonos nevét és címét;

c) a védetté nyilvánított kulturális javak, gyűjtemények őrzésének helyét;

d) a védettséggel kapcsolatban a védetté nyilvánított kulturális javak (gyűjtemény) elhelyezésével, őrzésével és kezelésével kapcsolatos feltételeket;

e) a kulturális javak örökségvédelmi bírságolási kategóriába történő besorolását.

Védetté nyilvánított kulturális javak védettségének megszüntetése

50. § (1) A hatóság a kulturális javak védettségét megszünteti, ha

a) a védetté nyilvánítás indokai nem állnak fenn,

b) a védett gyűjteményből vagy tárgye gyűjteményből kikerült tárgy egyedi jelentősége a védettség fenntartását nem indokolja, vagy

c) a tárgy megsemmisült.

(2) A hatóság a kulturális javak védettségét megszüntetheti, ha a tárgy végleges külföldre történő kivitelét nemzeti kulturális érdek indokolja. A védettség megszüntetése tekintetében nemzeti kulturális érdekek minősül, ha a tárgy végleges külföldre történő kivitele közérdekből történik, és a széles körű bemutatást, valamint hozzáférést biztosítja.

A védetté nyilvánított kulturális javakkal kapcsolatos különleges előírások

51. § (1) Védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonjogát átruházni csak írásbeli szerződés alapján lehet.

(2) Védetté nyilvánított gyűjteményhez tartozó tárgy vagy védetté nyilvánított tárgye gyűjtemény bármely darabjának elidegenítéséhez vagy őrzési helyének 90 napot meghaladó megváltoztatásához a hatóság előzetes hozzájárulása szükséges.

(3) Védetté nyilvánított kulturális javak feletti rendelkezési jog bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárás során elrendelt korlátozásáról a bíróság vagy a közigazgatási hatóság a hatóságot értesíti. A tárgy tulajdonjogát érintő egyéb körülményekről a hatóságot értesíteni kell.

(4) Ellenérték mellett történő tulajdonátruházás esetén az államot elővásárlási jog illeti meg. Az állam elővásárlási jogát a hatóságon keresztül gyakorolja.

52. § (1) A védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonosa (birtokosa) köteles a javakat épségben fenntartani, őrzésükről, szakszerű kezelésükről és megóvásukról gondoskodni.

(2) A védetté nyilvánított kulturális javakat és a védetté nyilvánító határozatban foglaltak betartását a hatóság a helyszíni ellenőrzés keretében jogosult ellenőrizni.

(3) A védetté nyilvánított kulturális javakkal kapcsolatos - a 49. § b), c) pontjában meghatározott - adatokban bekövetkezett változásokat a tulajdonos (birtokos) haladéktalanul, de legkésőbb a tudomására jutástól számított 8 napon belül köteles bejelenteni a hatóságnak.

(4) A védetté nyilvánított kulturális javak kereskedelmi forgalomban - így különösen árverésen - történő átruházása esetén a (3) bekezdés szerinti bejelentésre a kereskedő és a tulajdonos is köteles. Ez a rendelkezés irányadó abban az esetben is, ha a védettség ténye később jut a tulajdonos (birtokos) tudomására.

53. § A védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonosait kötelezettségeikre tekintettel a külön jogszabályban meghatározott támogatások és kedvezmények illetik meg.

Eltűnt kulturális javak felkutatása

53/A. § (1) Ha a hatóság hatósági ellenőrzés vagy az 52. § (2) bekezdése alapján lefolytatott ellenőrzése során megállapítja, hogy a védetté nyilvánított kulturális javak körébe tartozó tárgy őrzési helye ismeretlen (a továbbiakban: eltűnt kulturális javak), az őrzési hely megállapítása érdekében elrendeli annak körözését.

(2) A hatóság a körözési eljárás eredményeként megtalált eltűnt kulturális javak őrzési helyét a 73. § szerinti nyilvántartásba veszi.

(3) Ha a körözés elrendelésének oka megszűnt, a hatóság a körözést visszavonja.

A kulturális javak külföldre történő kivitele

54. § (1) A kulturális javakat - ha az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa másképp nem rendelkezik - az e törvényben meghatározottak szerint lehet az ország területéről kivinni.

(2) A kulturális javak kivitelére vonatkozó eljárás részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

Védett kulturális javak kivitele

55. § (1) A védetté nyilvánított vagy az e törvény alapján védett kulturális javak a hatóság ideiglenes kiviteli engedélyével - visszahozatali kötelezettség mellett - vihetők ki az országból.

(2) Az ideiglenes kiviteli engedély iránti kérelem előterjesztésére a tárgy tulajdonosa vagy vagyongekezelője jogosult.

(3) A hatóság az ideiglenes kiviteli engedély iránti kérelmet elutasítja, ha

a) a kivitel veszélyezteti a kulturális érdekeket vagy a tárgy biztonságát;

b) a kivittel érintett tárgyra nem vonatkozik állami garanciavállalás, biztosítási szerződés vagy ezeknek megfelelő egyéb kötelezettségvállalás;

c) külön jogszabályban meghatározott tárgyak esetén a miniszter a kivitelhez nem adja hozzájárulását.

(4) Az ideiglenes kiviteli engedély határozott időre, legfeljebb a kivittel érintett tárgyra vonatkozó állami garancia, biztosítási szerződés vagy ezeknek megfelelő egyéb kötelezettségvállalás időtartamára adható.

Nem védett kulturális javak kivitele

56. § (1) Az 1. melléklet szerinti kulturális javak - a 47. § (2) bekezdése hatálya alá tartozó tárgyak kivételével - a hatóság engedélye alapján, műtárgykísérő igazolással vihetők ki az országból.

(2) A hatóság a kivitel jogszerűségéről az engedélyező határozattal egyidejűleg - átruházható - műtárgykísérő igazolást állít ki, amely tartalmazza a műtárgy azonosításához szükséges adatokat.

(3) A kiviteli engedély, illetve a műtárgykísérő igazolás határozatlan időre vagy egytől tíz évig terjedő határozott időre szólhat.

(4) A hatóság a kiviteli engedélyt visszavonja és a műtárgykísérő igazolást érvénytelenné nyilvánítja, ha a tárgy

a) lopott,

b) védett gyűjteményből vagy tárgye gyűjteményből jogellenesen került ki,

c) jogellenesen került Magyarországra.

57. § (1) Az 55. és 56. § hatálya alá nem tartozó kulturális javak a hatóság engedélye nélkül vihetők ki az országból.

(2) A hatóság kérelemre a kivitel jogszerűségéről az 56. § (1) bekezdése szerinti műtárgykísérő igazolást ad ki.

58. § A hatóság a kiviteli engedély alapjául szolgáló, a kérelemnek helyt adó határozatot kulturális örökségvédelmi okból fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilváníthatja.

Nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény

59. § (1) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére nemzeti érdekű nyilvános gyűjteményként nyilvántartásba veszi azt a kiemelkedő tudományos vagy kulturális jelentőségű gyűjteményt vagy tárgye gyűjteményt, amely egyértelmű azonosításra alkalmas képi és leíró nyilvántartással rendelkezik, és legalább egy eleme védetté nyilvánított.

(2) A nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény kutatói és látogatói hozzáférését évente legalább 24 napon, naponként legalább négy órában biztosítani kell.

(3) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére, vagy ha a nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény már nem felel meg az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek, hivatalból törli azt nyilvántartásából.

Közérdekű kulturális érték

60. § (1) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére közérdekű kulturális értéként nyilvántartásba veszi azokat a tárgyakat, amelyek

a) rendelkeznek azonosításra alkalmas nyilvántartással, és

b) a nyilvánosság számára - a tulajdonos (rendelkezésre jogosult) által meghatározott módon - legalább évi 12 napon, legalább naponként 4 órán keresztül hozzáférhetőek.

(2) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére, vagy ha a közérdekű kulturális érték már nem felel meg az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek, hivatalból törli azt a nyilvántartásából.

61. §

A kulturális javak feldolgozására vonatkozó korlátozás

61/A. § Kulturális javakat fémkereskedő fémkereskedelmi tevékenység céljából kizárólag a hatóságnak az átvett tárgyakat egyedileg megjelölő engedélyével vehet át.

4. Fejezet

AZ EMLÉKHELYEK VÉDELME

Általános rendelkezések

61/B. § (1) E fejezet hatálya kiterjed a történelmi emlékhelyekre, a nemzeti emlékhelyekre és a kiemelt nemzeti emlékhelyekre, az ezekkel kapcsolatos tevékenységekre, a feladatellátásban közreműködő szervezetekre, személyekre, valamint az emlékhellyé nyilvánítással érintett ingatlanok tulajdonosaira.

(2) A történelmi emlékhelyek, a nemzeti emlékhelyek és a kiemelt nemzeti emlékhelyek (a továbbiakban együtt: emlékhely) e törvény szerinti szabályozása az azokon e törvény vagy más jogszabályok alapján fennálló védettséget nem érinti.

(3) A nemzeti emlékhelyek védelme és hozzáférhetővé tétele közérdek, amelynek megvalósításában közreműködnek az állami és az önkormányzati szervek, valamint az egyházi jogi személyek, a társadalmi és egyéb szervezetek, illetve a természetes személyek.

(4) A nemzeti emlékhelyekre vonatkozó rendelkezéseket a kiemelt nemzeti emlékhelyekre előírt külön szabályokban meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

61/C. § (1) A kiemelt nemzeti emlékhely az állami vagyon részét képezi.

(2) A 2. mellékletben kiemelt nemzeti emlékhelyként meghatározott ingatlan 2012. január 1-jén, a budapesti Kossuth Lajos téren felállított II. Rákóczi Ferenc emlékmű, Kossuth-emlékmű, A forradalom lángja emlékmű és A Dunánál - József Attila portrészobor a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXXXIV. törvény hatálybalépése napján, nyilvántartási értéken, ingyenesen az állami vagyon részévé válik.

(2a) A 2. mellékletben kiemelt nemzeti emlékhelyként meghatározott 1055 Budapest V. kerület, belterület, 24897/4 helyrajzi számú ingatlan az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2014. évi XIV. törvény hatálybalépése napján, nyilvántartási értéken, ingyenesen az állami vagyon részévé válik.

(3) A (2) és (2a) bekezdésben meghatározott állami vagyon vagyonkezelője az Országgyűlés Hivatala.

(4) A (2) és (2a) bekezdésben meghatározott állami vagyon tulajdonjogának és vagyonkezelési jogának ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. intézkedik.

61/D. § (1) A miniszter az emlékhelyekkel összefüggésben különösen az alábbi feladatokat látja el:

a) érvényesíti az emlékhelyekkel kapcsolatos érdekeket az emlékhelyeket érintő jogszabályok előkészítése során, illetve átfogó tervezési programokban;

b) nemzetközi megállapodások keretében együttműködik a határon túli helyszínek esetén az érintett állam felelős miniszterével;

c) az emlékhelyekkel összefüggő feladatok tekintetében a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) felett szakmai irányítói jogkört gyakorol;

d) a nemzeti emlékhely fenntartható használatának elősegítése érdekében támogatási szerződést köt;

e) a Bizottság javaslatára a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben kezdeményezi egyes helyszínek nemzeti emlékhellyé nyilvánítását;

f) a Bizottság javaslatára, a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben kezdeményezi egyes helyszínek történelmi emlékhellyé nyilvánítását; valamint

g) a Nemzeti Örökség Intézete (a továbbiakban: NÖRI) bevonásával, a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben évente jelentést készít a Kormány részére és négyévente tájékoztatja az Országgyűlés illetékes bizottságát az emlékhelyek állapotáról.

(2) A Bizottság ellátja a történelmi emlékhelyekkel és a nemzeti emlékhelyekkel kapcsolatos - e törvény szerinti - véleményező és javaslattevő feladatokat.

(3) A NÖRI emlékhelyekkel összefüggő feladatai különösen az alábbiak:

a) ellátja az emlékhellyé nyilvánítás előkészítésével, valamint az emlékhelyekkel kapcsolatos adminisztratív és ellenőrzési feladatokat;

b) felméri és folyamatosan figyelemmel kíséri az emlékhelyek állapotát, továbbá megteszi az emlékhelyekhez fűződő nemzeti érték megőrzéséhez, fenntartásához és bemutatásához szükséges intézkedéseket;

c) a turizmusért felelős miniszterrel együttműködésben gondoskodik az emlékhelyek fenntartható használata, fejlesztése és bemutatása érdekében tervek, programok, projektek előkészítéséről és megvalósításáról; valamint

d) gondoskodik az emlékhelyekhez fűződő nemzeti értéket hordozó örökség megismerését, fejlesztését és bemutatását elősegítő - köztük oktatási, képzési, ismeretterjesztő - programok kidolgozásáról és végrehajtásáról;

e) gondoskodik a nemzeti emlékhely és történelmi emlékhely megjelölés ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzéséről.

61/E. § Kiemelt nemzeti emlékhely esetében a 61/D. § (1) bekezdés a) pontjában és a 61/D. § (3) bekezdés b)-d) pontjaiban meghatározott állami feladatokat az Országgyűlés elnökével egyetértésben kell ellátni. E feladatok ellátásáról az Országgyűlés elnöke évente beszámol az Országgyűlés Házbizottságának.

Az emlékhellyé nyilvánítás és az emlékhelyek kezelése

61/F. § (1) Történelmi emlékhellyé az az épített környezet vagy természeti helyszín nyilvánítható, amely alkalmas megemlékezések tartására, és ahol a nemzet kulturális életében társadalmunk műveltségi szintjét, hazánk nemzetközi elismertségét jobbitó,

a) az ország, a nemzet függetlenségének védelmében a múltban gyökerező, jövőt meghatározó, a nemzet emlékezetére méltó esemény, vagy

b) az ország politikai életében irányadó állami döntés, intézkedés valósult meg.

(2) A történelmi emlékhelyeket egységes arculatú - magyar és angol, valamint, ha az emlékhely valamely velünk élő nemzetiséghez kapcsolódik, nemzetiségi nyelvű - ismertető táblával kell megjelölni.

(3) A történelmi emlékhely jellegre történő utalást az ingatlan-nyilvántartásban tényként fel kell jegyezni.

61/G. § (1) Nemzeti emlékhellyé az a helyszín nyilvánítható, amely megfelel a 61/F. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek és

a) egy adott történelmi kor meghatározója;

b) a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség önazonosításában kiemelkedő szerepe van;

c) eleget tud tenni annak a követelménynek, hogy országos jelentőségű megemlékezések helyszíne legyen és

d) a magyar összetartozást vagy a nemzetiségeinknek a magyarsággal való összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet vagy egy-egy nemzetiségi közösség önképében kiemelkedő fontossággal bír.

(2) Kiemelt nemzeti emlékhellyé az a helyszín nyilvánítható, amely megfelel az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek és mind a nemzeti történelemben, mind a Magyar Állam történetében kiemelkedő jelentőséggel bír.

(3) A kiemelt nemzeti emlékhellyé, nemzeti emlékhellyé nyilvánított helyszíneket a 2. melléklet tartalmazza.

(4) A nemzeti emlékhelyeket egységes arculatú - magyar és angol, valamint, ha az emlékhely valamely velünk élő nemzetiséghez kapcsolódik, nemzetiségi nyelvű - ismertető táblával kell megjelölni.

(5) A nemzeti emlékhely jellegre történő utalást az ingatlan-nyilvántartásban tényként fel kell jegyezni.

61/H. § (1) Az állam a nemzeti emlékhelyek vonatkozásában a 61/D. §-ban és a 61/E. §-ban meghatározott feladatok ellátásához a központi költségvetésből forrást biztosít.

(2) A nemzeti emlékhelyekkel kapcsolatos költségvetési pénzeszközöket az e törvényben megjelölt, a nemzeti emlékhelyekkel kapcsolatos állami feladatok költségeire figyelemmel kell meghatározni.

5. Fejezet

A KIEMELT NEMZETI EMLÉKHELYEKRE VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES SZABÁLYOK

61/I. § (1) A kiemelt nemzeti emlékhely és annak környezete fenntartható használatának megóvása érdekében a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság vagy a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság meghatalmazása alapján az Országgyűlés Hivatala látja el az e Fejezetben meghatározott feladatokat.

(2) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság elnöke az Országgyűlés elnöke, tagjai

a) a Bizottság által delegált személy,

b) a miniszter által delegált személy,

c) az Országgyűlés kulturális ügyekkel foglalkozó bizottsága által delegált személy, valamint

d) a Házbizottság által jelölt személy.

(3) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a működési rendjét maga határozza meg.

(4) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata szükséges a kiemelt nemzeti emlékhely területén, valamint az annak részét képező közterülettel határos ingatlanon végezni tervezett építési, kereskedelmi, vendéglátási vagy szolgáltatási tevékenységhez, továbbá minden más tevékenységhez, amely a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozza.

(5) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a (4) bekezdés szerinti előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg, ha a (4) bekezdés szerinti tevékenység sérti a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságát, akadályozza az országos megemlékezések méltó lebonyolítását vagy a tevékenység megvalósítása során létrejövő épület, építmény megjelenését tekintve nem illeszkedik a kiemelt nemzeti emlékhely és annak környezete történelmi és műemléki megjelenéséhez, egységes arculatához.

(6) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatában a (4) bekezdés szerinti tevékenység végzését az (5) bekezdés szerinti szempontok teljesülése érdekében feltételhez kötheti.

(7) A kiemelt nemzeti emlékhely területét, valamint az annak részét képező közterülettel határos ingatlan érintő, (4) bekezdés szerinti tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási hatósági eljárás során az eljáró hatóság engedélyt csak a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatának megadása után adhat ki. Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételét elmulasztja vagy jogellenesen megtagadja, a hozzájáruló nyilatkozatot a kérelmező keresetére a bíróság ítéletével pótolhatja. A bíróság által pótolt előzetes hozzájáruló nyilatkozat a (6) bekezdés szerinti feltételt állapíthat meg. Ha az előzetes hozzájáruló nyilatkozat pótlását bíróságtól kérték, a (4) bekezdés szerinti tevékenység engedélyezésével összefüggő, folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárást a bíróság döntésének jogerőre emelkedéséig fel kell függeszteni.

(8) A (4) bekezdésben meghatározott ingatlanon, valamint a kiemelt nemzeti emlékhelyhez tartozó közterületen bejelentéshez kötött tevékenység csak a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata kiadását követően jelenthető be. Az előzetes hozzájáruló nyilatkozat kiadására a (4)-(6) bekezdést megfelelően alkalmazni kell. A bejelentést tevő az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot csatolja a bejelentéshez. Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételét elmulasztja vagy jogellenesen megtagadja, az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot a kérelmező keresetére a bíróság ítéletével pótolhatja. A bíróság által pótolt előzetes hozzájáruló nyilatkozat a (6) bekezdés szerinti feltételt állapíthat meg.

(9) A kérelmező a nyilatkozat felülvizsgálatát, ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozat feltételt állapít meg, a nyilatkozat közlésétől számított 30 napon belül bíróságtól kérheti.

(10) Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozat feltételt állapít meg, és a (4) bekezdés szerinti tevékenység engedélyezésével összefüggésben közigazgatási hatósági eljárás folyamatban van, a nyilatkozat a közigazgatási hatósági eljárás keretében vizsgálható felül.

(11) A kiemelt nemzeti emlékhely területén, vagy annak részét képező közterülettel határos ingatlanon a (4) bekezdés szerinti tevékenységet végző köteles a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulását

magánál tartani és az illetékes közterület-felügyelet, az e törvény szerinti hatóság, valamint az Országgyűlés Hivatala által meghatalmazott személy kérésére bemutatni.

(12) Aki a kiemelt nemzeti emlékhelyen, vagy az annak részét képező közterülettel határos ingatlanon a (4) bekezdés szerinti tevékenységet a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata nélkül, vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően kezdte meg, az köteles kártalanítási igény nélkül az eredeti állapotot helyreállítani. E kötelezettség elmulasztása esetén a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az eredeti állapot helyreállítására hívja fel a tevékenységet végzőt. Ha a tevékenységet végző a felszólítástól számított nyolc napon belül nem kezdi meg az eredeti állapot helyreállítását, a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az eredeti állapot helyreállítását a tevékenységet végző költségére elvégeztetheti.

61/J. § (1) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság hozzájárulásának megadására vonatkozó kérelmet annak elnökéhez kell benyújtani.

(2) A kérelem tartalmazza

a) a kérelmező nevét, lakcímét vagy székhelyét, cégjegyzékszámát, egyéni vállalkozói nyilvántartási számát vagy egyéni vállalkozói igazolvány számát,

b) a tervezni kívánt tevékenység fajtáját,

c) az érintett ingatlan címét, helyrajzi számát,

d) a kérelem tárgyát és annak részletes leírását, beleértve a tervezni kívánt tevékenység időbeli ütemezését, valamint

e) bővítés vagy átalakítás esetén az épület, építmény addigi funkcióját.

(3) A kérelemhez csatolni kell a tevékenység engedélyezésére vonatkozó jogszabály szerint a hatósági engedély iránti kérelemhez szükséges mellékleteket is.

(4) Ha a kérelem nem tartalmazza a (2) és (3) bekezdésben foglaltakat, a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmezőt tizenöt napon belül hiánypótlásra hívja fel. Ha a kérelmező a hiánypótlásnak nem tesz eleget vagy azt nem megfelelően teljesíti, a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

(5) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmet annak beérkezésétől számított kilencven napon belül bírálja el. E határidő - indokolt esetben - egyszer harminc nappal meghosszabbítható.

(6) Ha a kérelmező közigazgatási hatósági engedélyhez kötött, 61/I. § (4) bekezdése szerinti tevékenységet a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül kezdte meg, az ügy eldöntésére hatáskörrel rendelkező hatóság a tevékenység gyakorlását azonnali hatállyal megtiltja. Az eljáró hatóság e határozatát csak akkor helyezheti hatályon kívül, ha a kérelmező a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottságtól a hozzájárulást utólag beszerezte.

(7) A (6) bekezdés hatálya alá nem tartozó tevékenység esetében bíróságtól kérhető a jogsértés megállapítása és a jogsértés megszüntetésére, valamint az eredeti állapot helyreállítására kötelezés.

(8) Ha a végezni kívánt tevékenység jellegét, tartalmát vagy ütemezését tekintve a kérelem benyújtását követően megváltozik, a kérelmező új kérelmet nyújt be a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottsághoz.

(9) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmező személyes adatait a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény adatkezelésre vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazásával kezelheti.

(10) A 61/I. § (7) és (8) bekezdésével, valamint a (7) bekezdéssel összefüggésben keletkezett polgári jogi igények érvényesítése során az Országgyűlés Hivatala mint a kiemelt nemzeti emlékhely vagyongazdálkodója perelhet és perelhető, a perre a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. E rendelkezést kell alkalmazni a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság nyilatkozatának 61/I. § (9) bekezdése szerinti bírósági felülvizsgálatára is.

61/K. § (1) Az e Fejezetben meghatározottak a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvény, valamint a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlés vonatkozásában nem alkalmazhatók.

(2) A kiemelt nemzeti emlékhely használati rendjét, valamint a kiemelt nemzeti emlékhelyre vonatkozó közterület-használati szabályokat és díjakat, továbbá az ellenőrzés rendjét a Kormány - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján - rendeletben határozza meg.

6. Fejezet

EURÓPAI ÖRÖKSÉG CÍM

61/L. § Az Európai Örökség cím elnyerésére pályázó helyszíneknek az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról szóló, 2011. november 16-i 1194/2011/EU európai parlamenti és tanácsi határozatban meghatározott célkitűzésekre és kritériumokra figyelemmel történő nemzeti szintű előzetes kiválasztásáról a miniszter gondoskodik.

III. Rész

A HATÓSÁG FELADATAI

62. § A hatóság feladata a kulturális örökség elemei megőrzésének, fenntartható használatának elősegítése és támogatása. Ennek érdekében ellátja:

- a) az e törvényben és a kormányrendeletben meghatározott hatósági és szakhatósági feladatokat;
- b) az örökségvédelmi felügyeleti feladatokat;
- c) az e törvényben meghatározott tudományos feladatokat illetően azok koordinálását; valamint
- d) egyéb, hatáskörébe utalt feladatokat.

63. § (1) A műemléken végzett építési tevékenységek esetén az építésügyi hatóság jogszabályban meghatározott esetekben és módon építésügyi hatósági engedélyezési és kötelezési eljárást folytat le, ellenőrzést végez.

(2)

(3) A hatóság engedélyezi az építésügyi hatósági vagy más hatósági engedélyhez nem kötött - jogszabályban meghatározott - tevékenységeket.

(4) Műemlékvédelmi érdekből a hatóság a (3) bekezdés szerinti körben a műemlék felújítási, helyreállítási munkáinak engedélyezése során az országos építésügyi szabályoktól és a kötelezően alkalmazandó nemzeti szabványoktól eltérhet. Az eltérés akkor engedélyezhető, ha az alkalmazandó megoldás az élet- és vagyonbiztonság követelményeinek megfelel vagy az más módon biztosítható.

(5) A hatóság az örökségvédelmi felügyelet keretében

- a) figyelemmel kíséri a kulturális örökség elemei állapotát, valamint megfelelő használatát;
- b) a fenntartható, integrált szemléletű védelmet elősegítő tevékenységet végez;
- c) elősegíti az örökségvédelem érdekeit érintő szakmai és társadalmi együttműködést.

(6) A hatóság tudományos feladatainak körében gondoskodik

- a) a műemlékek tudományos kutatásáról,
- b) az örökségvédelmi tevékenységet megalapozó tudományos-kutatói közreműködésről,
- c) szakmai gyűjteményeinek, adattárainak fenntartásáról, kezeléséről.

64. § A hatóság a kulturális örökségvédelem körében

a) ellátja a Magyarország területén jogellenesen eltulajdonított, valamint a Magyarországról jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javak visszakövetelésével, továbbá visszaadásával kapcsolatos teendőket;

b) részt vesz a jogtalanul eltulajdonított kulturális javak nemzetközi információcseréjében, és ellátja az ezzel kapcsolatos feladatokat;

c) gyakorolja az állam e törvényben, vagy e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban meghatározott elővásárlási jogát;

d) vita esetén dönt arról, hogy valamely tárgy vagy jelenség a kulturális örökség körébe tartozik-e;

e) a természetvédelmi őrszolgálat közreműködésével gondoskodik a régészeti örökség védelmével kapcsolatos feladatokról;

f) ellátja a miniszter által - eseti vagy állandó jelleggel - meghatározott egyéb feladatokat.

64/A. § A kulturális örökség védelmével kapcsolatos tudományos feladatok ellátásában a kormányrendeletben kijelölt szervek vesznek részt.

Előzetes nyilatkozat

65. § (1) A hatóság hatósági engedélyéhez kötött tevékenységek esetén - kérelemre - köteles a kérelmező által megjelölt munkák vagy tevékenységek engedélyezésével kapcsolatos feltételekről nyilatkozni (a továbbiakban: előzetes nyilatkozat).

(2) Ha az előzetes nyilatkozat alapjául szolgáló körülmények lényegesen nem változtak, az egy éven belül induló engedélyezési eljárás során a hatóság az előzetes nyilatkozatához kötve van.

Örökségvédelmi hatástanulmány

66. § (1) Örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település fejlesztési koncepciójának kidolgozása során. Amennyiben a fejlesztési koncepció készítésekor nem készült, vagy a rendezés alá vont területre nincs örökségvédelmi hatástanulmány, vagy van, de az tíz évnél régebbi, akkor azt a rendezés alá vont területre el kell

készíteni. Nem kell örökségvédelmi hatástanulmányt készíteni, ha az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 8. § (2) bekezdése szerinti véleményezési eljárásban az illetékes államigazgatási szerv véleménye szerint a rendezés alá vont terület örökségvédelmi szempontból nem érintett.

(2)

Hatósági kötelezés

67. § (1) A védett kulturális örökségi elemmel összefüggő, a 63. § (3) bekezdésében meghatározott tevékenységek vonatkozásában a hatóság:

a) az örökségvédelem szabályainak megsértése esetén műemlékek, régészeti lelőhelyek és védetté nyilvánított kulturális javak vonatkozásában elrendelheti a beavatkozást megelőző állapot helyreállítását, valamint a fenntartható használatra vonatkozó kötelezettség teljesítését,

b) műemlékek, régészeti lelőhelyek és védetté nyilvánított kulturális javak károsítása, veszélyeztetése esetén jogosult a tevékenységet leállítani, és az ilyen magatartás tanúsítóját e tevékenység folytatásától eltiltani,

c) elrendelheti a műemlékek jó karbantartására vonatkozó kötelezettség teljesítését.

(2) A hatóság az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettségek teljesítésére a tulajdonost, vagyonekezelőt, használót vagy az építetetőt, kivitelezőt kötelezheti.

(3) Amennyiben a kötelezett a hatósági kötelezésben foglaltaknak nem tesz eleget és ezzel a védett kulturális örökség veszélybe kerül, a hatóság örökségvédelmi bírság kiszabásáról intézkedik és

a) a munkákat a kötelezett helyett annak költségére és felelősségére elvégeztetheti;

b) kezdeményezheti ingatlan esetében az állami tulajdonba vételt (vásárlással vagy szükség szerint kisajátítással);

c) elrendelheti a védetté nyilvánított kulturális javak közgyűjteményben történő ideiglenes elhelyezését; vagy

d) kezdeményezheti a vagyonekezelői szerződés felülvizsgálatát, illetve a használati jog megszüntetését.

(4) A jogerős és végrehajtható határozatban megállapított követelés biztosítékaul a Magyar Államot a védett kulturális örökségi elem jelzalogjog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom illeti meg.

(5) A hatóság által elvégzett munka költsége adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

68. § (1) A hatóság a 63. § (3) bekezdésben meghatározott tevékenységek vonatkozásában kulturális örökségvédelmi érdekből elrendelheti:

a) a védetté nyilvánított kulturális örökséghez tartozó javak felülvizsgálatát, felújítását, helyreállítását;

b) olyan munkálatok elvégzését, amelyek a műemlék vagy a védetté nyilvánított kulturális örökség történeti állapotának vagy korábbi történeti állapota meghatározott elemeinek feltárására, helyreállítására és bemutatására irányulnak.

(2) A hatóságot terheli az (1) bekezdés alapján elrendelt munkálatok örökségvédelmi többletköltsége.

A tőrési kötelezettség

69. § (1) A védett kulturális örökség tulajdonosa, vagyonekezelője, használója tőrni köteles a hatóság által elrendelt vagy engedélyezett munkálatokat.

(2) Az elrendelt munkák csak a feltétlenül szükséges mértékben akadályozhatják tartósan a kulturális örökséghez tartozó javak rendeltetésszerű használatát.

70. § A kulturális örökség állapotának megőrzése érdekében az állagvédelemhez szükséges átlagos mértéket meg nem haladó jogszerűen előírt korlátozás, tilalom vagy kötelezés kártalanítási igényt nem keletkeztet.

Nyilvántartások

71. § (1) A kormányrendeletben meghatározott szerv vezeti

a) a régészeti lelőhelyek,

b) a régészeti feltárási engedélyek,

c) a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek,

d) a műemlékek, műemléki jelentőségű területek, műemléki környezetek és történeti tájak

központi, közhiteles nyilvántartását, amely tartalmazza az *a)-d)* pontokban meghatározottakkal összefüggő, az örökségvédelem szempontjából fontos adatokat.

(2) A miniszter szakmai irányítása alatt álló hatóság központi nyilvántartást vezet

a) a védetté nyilvánított kulturális javakról,

b) a kiviteli engedélyekről és igazolásokról,

c) a Magyarország területén jogellenesen eltulajdonított, valamint a Magyarországról jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javakról,

d) a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló 2001. évi LXXX. törvény 2. § 1. pontjában meghatározott kulturális javakról,

e) a kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló tanúsítványokról,

f) az ideiglenesen védetté nyilvánított kulturális javakról,

g) a nemzeti érdekű nyilvános gyűjteményekről,

h) a közérdekű kulturális értékekről,

i) azokról a kulturális javakról, amelyek védettségét megszüntették,

j) a védetté nyilvánításra javasolt kulturális javakról,

k) a 64. § d) pontja szerint a kulturális javak körébe sorolt kulturális javakról, valamint

l) jogszabályban meghatározott egyéb adatokról.

72. § (1) A 71. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) és f) pontja szerinti nyilvántartás a védettség fennállására vonatkozó adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül. A kulturális örökség védelme érdekében a nyilvántartást vezető szerv a nyilvántartás egyes adataihoz való hozzáférést - az (1a) bekezdésben meghatározott kivételekkel - miniszteri rendelet alapján korlátozhatja.

(1a) A 71. § (1) bekezdés a) és c)-d) pontja esetében a védettség tényére vonatkozó adatokhoz való hozzáférés nem korlátozható.

(2) A nyilvántartás a kulturális örökség elemeinek azonosításához szükséges adatokat és tényeket tartalmazza.

(3) A hatóság a nyilvántartással kapcsolatos adatfeldolgozási feladatok ellátásával csak államigazgatási szervet vagy kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezetet bízhat meg.

73. § A védetté nyilvánított kulturális javak esetében a nyilvántartás tartalmazza:

a) a tárgy részletes leírását, valamint az azonosítását lehetővé tévő egyéb adatokat;

b) a tárgy tulajdonosának és birtokosának természetes személyazonosító adatait, valamint lakcímét;

c) a tulajdonszerzés idejét és módját;

d) a tárgy - állandó, illetve ideiglenes - őrzési helyét;

e) a külön jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

74. § A régészeti, illetve a műemléki védettség tényének fennállását és jellegét az ingatlan-nyilvántartásban is fel kell tüntetni. A bejegyzés elmaradása a védettség fennállásának tényét nem érinti.

74/A. § A 71. § (1) bekezdés a) pontja alapján régészeti lelőhely nyilvántartásba vétele tárgyában hozott határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

A hatósági eljárások szabályai

75. § (1)

(2)

(3) Az ügyintézési határidő:

a) ha a hatóság kulturális javak védetté nyilvánításában vagy védettségének megszüntetésében jár el, három hónap;

b)

c)

d)

e)

f) a hiánypótlási felhívás és a hatósági bizonyítvány kiadása esetén tizenöt nap.

75/A. § (1) Ha jogszabály az örökségvédelemmel kapcsolatos szakkérdésben szakértő igénybevételét írja elő, szakértőként kizárólag az a személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak annak a szakértőnek az igénybevételéhez fűződnek, aki büntetlen előéletű, nem áll az örökségvédelemmel kapcsolatos szakterületen végezhető tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, rendelkezik a kormányrendeletben meghatározott szakmai képesítéssel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

(1a) Szakértőként a jogszabályban kijelölt szervezet is igénybe vehető.

(2) Aki az (1) bekezdés szerinti szakértői tevékenységet kíván folytatni, köteles az erre irányuló szándékát a kormányrendeletben meghatározott szervnek bejelenteni. A bejelentésben meg kell jelölni a bejelentő természetes személyazonosító adatait.

(3) A kormányrendeletben meghatározott szerv a szakértői tevékenység végzésére jogosult, (2) bekezdés szerinti bejelentést tevő személyekről nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a szakértői tevékenység végzésére jogosult

személy természetes személyazonosító adatait. A nyilvántartásból kizárólag a szakértői tevékenység végzésére való jogosultság igazolása céljából szolgáltatatható adat.

(4) A (3) bekezdés szerinti nyilvántartás, a szakértői tevékenység végzésére való jogosultságra vonatkozó adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

75/B. §

A kulturális örökség elemeinek hozzáférhetővé tétele

76. § (1) A védett kulturális örökség tulajdonosai kötelesek a hatóságnak - előzetes egyeztetés alapján - lehetővé tenni az örökség egészének vagy meghatározott részének tanulmányozását, megtekintését, dokumentálását.

(2) Indokolt esetben műemlékek és a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek nagyközönség által történő látogatásának időpontját és módját a hatóság úgy köteles meghatározni, hogy az a tulajdonost (használót) az ingatlan rendeltetésszerű használatában vagy méltánylást érdemlő életviszonyaiban ne zavarja, kárt ne okozzon.

77. § (1) Régészeti parkot, illetve régészeti bemutatóhelyet csak régészeti emlékek bemutatására lehet létesíteni.

(2) A régészeti parkok és bemutatóhelyek működésére vonatkozóan a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény muzeális intézményekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

78. § A hatóság élet-, illetve vagyónbiztonság, továbbá a védett érték megóvása érdekében megtilthatja, korlátozhatja, vagy előzetes engedélyhez kötheti a látogatást, megtekintést.

79. § A védetté nyilvánított kulturális javakat hozzáférhetővé kell tenni a nyilvánosság és a kutatás számára. Ennek érdekében a hatóság kötelezheti a tulajdonost, hogy a védetté nyilvánított javakat kiállítás, illetve tudományos kutatás céljára közgyűjtemények számára rendelkezésre bocsássa. A tulajdonos érdekeinek figyelembevételével a kulturális javak átadásának időpontjáról, időtartamáról és feltételeiről a közgyűjtemény a tulajdonossal megállapodást köt.

80. § A kulturális örökség hozzáférhetővé tételénél törekedni kell a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének megvalósítására.

Az örökségvédelem pénzügyi eszközeinek felhasználása

80/A. § (1) Az örökségvédelem pénzügyi eszközei lehetnek különösen:

- a) a központi költségvetés örökségvédelmi célokat szolgáló előirányzatai;
- b) a helyi önkormányzatok örökségvédelmi célokra fordított pénzeszközei;

c)

d) egyéb pénzügyi eszközök, így

da) adókedvezmények,

db) illetékkedvezmények.

(2) Az (1) bekezdés da) és db) pontjai szerinti kedvezmények mindenkor mértékéről, érvényesítésük feltételeiről és módjáról külön törvények rendelkeznek.

81. § A kulturális örökség védelmével kapcsolatos költségvetési pénzeszközöket a miniszter által felügyelt és más érintett költségvetési fejezetben belül az alábbi feladatok költségeire figyelemmel kell meghatározni:

a) a régészeti területek állagvédelme, a mentő feltárások támogatása;

b) a kulturális örökség védett, illetve védetté nyilvánított elemei tulajdonosának (vagyonkezelőjének, használójának) támogatása;

c) a hatóság által a tulajdonosok helyett elvégzett munkák;

d) kisajátítás;

e) állami elővásárlás;

f) kártalanítás;

g) a régészeti emlék vagy lelet felfedezőjének jutalmazása;

h) műemléki helyreállítása;

i) a műemlékek fennmaradását és méltó hasznosítását is szolgáló helyi önkormányzati fejlesztési programok;

j) a műemléki többletköltség;

k) a határon túli magyar vonatkozású kulturális örökséggel kapcsolatos feladatok;

l) nyilvántartási feladatok;

m) a hatóság által e törvény 21. § alapján végzett próbafeltárások finanszírozása;

n) örökségvédelmi érdekű tudományos kutatási feladatok ellátására és szervezésére;

- o) örökségvédelemmel kapcsolatos ismeretterjesztési és képzési feladatok ellátására;
- p) e törvényben meghatározott egyéb örökségvédelmi feladatok, beleértve a szabályozási tervek 39. § (2) bekezdése szerinti módosításának költségeit.

Örökségvédelmi bírság

82. § (1) Örökségvédelmi bírsággal (a továbbiakban: bírság) kell sújtani azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely)

- a) az e törvényben engedélyhez kötött tevékenységet engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi,
- b) a 61/I. § (4) bekezdése szerinti tevékenységet a kiemelt nemzeti emlékhely területén, vagy annak részét képező közterülettel határos ingatlanon a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül vagy az előzetes hozzájárulásban meghatározottaktól eltérő módon végzi,
- c) a védetté nyilvánított vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti vagy megrongálja, valamint
- d) a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti.

(2) Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.

(3) A bírságot a hatóság szabja ki.

(4) A bírság összegének megállapításánál mérlegelni kell:

- a) a kulturális örökség elemének történeti, eszmei jelentőségét és egyediségét,
- b) az okozott kár nagyságát.

83. § A bírság kiszabásának nincs helye,

a) ha az annak alapjául szolgáló magatartásnak, illetve cselekménynek a hatóság tudomására jutásától számítva egy év, vagy

b) ha az annak alapjául szolgáló magatartásnak, illetve cselekménynek a befejezésétől tíz év eltelt.

84. §

85. § A bírságolásra vonatkozó részletes szabályokat, valamint a bírság megállapításának alapjául szolgáló értékhatárokat és a bírság legmagasabb összegét a Kormány rendeletben határozza meg.

Elővásárlási jog

86. § (1) A kulturális örökség védetté nyilvánított elemeire a Magyar Államot a 37-40. § kivételével elővásárlási jog illeti meg

a) ingatlanok esetében akkor, ha ezt a védetté nyilvánító, illetőleg a védettséget módosító rendelet kimondja. Amennyiben a műemlékekre több elővásárlási jog áll fenn, első helyen az államot, második helyen az ingatlant kezelő (vagy ingyenesen használó) önkormányzatot, harmadik helyen az ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzatot illeti meg az elővásárlási jog;

b) védetté nyilvánított kulturális javak ellenérték mellett történő tulajdonátruházása esetében.

(2) Az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében a hatóság megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

(3) Az állam elővásárlási jogát a kormányrendeletben kijelölt szerv gyakorolja.

(4) Az 1998. január 1-je előtt hatályos jogszabályok alapján műemlék, műemlék jellegű, városképi jelentőségű kategóriában védett ingatlanok tekintetében első helyen az államot, második helyen a feladatot ellátó helyi önkormányzatot, ennek hiányában az ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzatot - fővárosban lévő ingatlan esetén a fővárosi és kerületi önkormányzatot megegyezésük szerint - elővásárlási jog illeti meg. A vallási közösség működését biztosító, illetve hitéleti, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi, továbbá kulturális célú, egyházi használatban lévő műemlék épület esetében a települési önkormányzat helyett második helyen a használót illeti e jog.

87. §

88. §

IV. Rész

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatálybalépés

89. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - a kihirdetését követő 90. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépése után indított eljárásokra kell alkalmazni.

(2) A *melléklet* e törvény kihirdetése napján lép hatályba.

Átmeneti rendelkezések

90. § Az e törvény hatálybalépése előtt védetté nyilvánított műemlékek és műemléki jelentőségű területek környezete a törvény alapján műemléki környezetnek minősül, kivéve, ha azt a korábbi védetté nyilvánító döntés más területnagyságra állapította meg.

91. § E törvény nem érinti a kulturális örökség elemeinek a korábbi jogszabályok alapján megállapított védettségét.

92. §

92/A. § (1) E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosításáról szóló 2011. évi CXLIX. törvénnyel megállapított 23/B-23/E. §-aiban foglaltaknak megfelelően a törvény hatályba lépésekor már megkötött szerződéseket a törvény hatályba lépésétől számított 30 napon belül módosítani szükséges azzal, hogy a beruházó köteles az addig elvégzett régészeti feladatok ellenértékét megtéríteni, a feltárást végző intézmény köteles a megkezdett próbafeltárást befejezni, valamint a 23/C. § (2) bekezdése szerinti kérelmet 2011. december 31-ig benyújtani.

(2) A feltárást végző intézmény a hatóság 23/C. § (3) bekezdésében írt döntésének kézhezvételétől számított 15 napon belül köteles a feltárási engedély módosítása iránti kérelmet benyújtani.

92/B. § E törvénynek az egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi CCXVII. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) megállapított 61/I-61/K. §-át a Módtv. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

92/C. § E törvénynek az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2014. évi XIV. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv2.) megállapított rendelkezéseit - e törvénynek a Módtv2.-vel megállapított 82. §-a kivételével - a Módtv2. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell, ideértve az olyan engedélyezési vagy bejelentési eljárást is, amelynél a Módtv2. hatálybalépésekor az engedélyt a hatóság még nem adta ki, vagy bejelentéshez kötött tevékenység esetén a bejelentőt hatóság még nem vette nyilvántartásba.

Felhatalmazások

93. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben:

a) szabályozza az örökségvédelmi bírsággal kapcsolatos részletes szabályokat, a bírság legmagasabb összegét, valamint a bírság megállapításának alapjául szolgáló értékhatárokat;

b) jelölje ki az e törvényben meghatározott feladatok tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságokat és feladatkörrel rendelkező egyéb szerveket, és állapítsa meg az azok eljárására vonatkozó szabályokat, beleértve a hatóságok eljárásaiban vizsgálandó szempontokat;

c) szabályozza a kulturális örökség hozzáférhetővé tételének szabályait, különös tekintettel a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének előmozdítására;

d) állapítsa meg az örökségvédelmi hatástanulmányra vonatkozó szabályokat;

e) szabályozza a Bizottság és a NÖRI emlékhelyekkel kapcsolatos feladatait;

f) szabályozza a nemzeti emlékhelyek - köznapi, ünnepi, idegenforgalmi és protokolláris, a nemzeti emlékhely szellemével összhangban álló - használati rendjét, valamint meghatározza a nemzeti emlékhely fenntartható használatát elősegítő támogatási szerződés megkötésével kapcsolatos részletszabályokat;

g) határozza meg a történelmi emlékhelyeket;

h) szabályozza a nagyberuházásokkal, valamint a kisajátításról szóló törvény szerinti közérdekű cél megvalósításával összefüggő régészeti feladatok ellátásának szabályait, valamint azokat az eseteket, amelyekben az előzetes régészeti dokumentációt próbafeltárással alkalmazásával kell elkészíteni;

i) meghatározza a régészeti feltárást végzésére jogosult szerveket, meghatározza a régészeti feltárással kapcsolatos szerződésre irányuló múzeumi ajánlattétel adattartalmát, a régészeti feltárással kapcsolatos szerződés kötelező elemeit, valamint a megelőző feltárással kapcsolatos alkalmazásának eseteit és szabályait;

j) meghatározza a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek ellenőrzésének szabályait;

k) meghatározza azokat a régészeti lelőhelyeket, amelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal el kell kerülni;

l) meghatározza a feltáráson előkerülő, a helyszínen meg nem őrizhető régészeti leletek elhelyezésének szabályait;

m) meghatározza a régészeti feltárással kapcsolatos jogszabályi vagy a feltárási engedélyben foglalt előírások megszegése esetén alkalmazandó jogkövetkezmények szabályait;

n) szabályozza az örökségvédelemmel kapcsolatos szakértői tevékenységek szakmagyakorlási feltételeit, ennek keretében a szakértői tevékenység bejelentésének és a szakértők nyilvántartásának személyes adatot nem tartalmazó adattartalmát, valamint a bejelentésre és a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat, a szakértők igénybevételeének eseteit, továbbá a szakértői tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartása esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket;

o) meghatározza a védelem alá vonni tervezett lelőhelyen, a lelőhely régészeti övezetéhez tartozó területen, a műemléki jelentőségű területen, továbbá a műemléki környezetben és történelmi táj területén álló ingatlanok, a műemlék ingatlanok tulajdonosai és az egyéb érintett személyek vonatkozásában az értesítési kötelezettséget;

p) meghatározza a régészeti lelőhely és a műemléki érték ideiglenes védelme meghosszabbításának feltételeit;

q) meghatározza, hogy mely ingatlanok minősülnek, illetve jelölhetők ki műemléki környezetnek;

r) meghatározza az örökségvédelmi engedélyhez kötött tevékenységeket és az e tevékenységekkel kapcsolatos követelményeket;

s) meghatározza az építéstörténelmi kutatási dokumentáció kötelező tartalmi elemeit;

t) állapítsa meg a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozó tevékenység megelőzésének és az ellenőrzés rendjét;

u) állapítsa meg - a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság véleményének kikérésével - a kiemelt nemzeti emlékhely területére vonatkozó közterület-használat szabályait és díjait.

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben megállapítsa

a) az örökségvédelem körében a védetté nyilvánítás részletes szabályait;

b)

c) a régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítására vonatkozó szabályokat;

d) a régészeti feltárások részletes szabályait, a régészeti feltárással kapcsolatos költségeire vonatkozó költségbecslés tartalmát, az elfedést megvalósító műszaki megoldásokat, a régészeti feltárással kapcsolatos fogalmát, és a környezetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben a régészeti szempontból jelentős barlangok körét;

e) a régészeti lelőhelyek fenntartható használatát;

f) a régészeti lelőhely, a lelet megtalálójának anyagi elismerésére vonatkozó részletes szabályokat;

g) a műemlékvédelem eljárási rendjére és sajátos tárgyaira - beleértve az azok használatát szabályozó kezelési tervre - vonatkozó szabályokat;

h) a műemléken történő reklámelhelyezés szabályait;

i) a régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítását és a védettség megszüntetését;

j) az örökségvédelem körében a hatósági és egyéb nyilvántartás szabályait és a hatósági nyilvántartással összefüggő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokat;

k)-m)

n) a műemléki értékek védetté nyilvánítását és a védettség megszüntetését;

o) kulturális javak védetté nyilvánítására és a védettség megszüntetésére vonatkozó szabályokat;

p) a kulturális javakkal kapcsolatos hatósági eljárás részletes szabályait;

q) a kulturális javak nyilvántartásának szabályait és - az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben - az ezzel összefüggő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokat;

r) az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben a kulturális javak kivitelének engedélyezésére irányuló eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak körét, mértékét, valamint megfizetésének részletes szabályait;

s) az Európai Örökség cím elnyerésére pályázó helyszínek közül az arra érdemesnek tartott helyszínek nemzeti szintű előzetes kiválasztására vonatkozó eljárási szabályokat;

(3) A miniszter a (2) bekezdés j) pontjában kapott, az igazgatási szolgáltatási díjra vonatkozó szabályozási jogkörét az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével gyakorolja.

(4) A miniszter a (2) bekezdés i) pontjában kapott szabályozási jogkörét természeti vagy védett természeti területen, továbbá védett természeti értékek esetében a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben gyakorolja.

(5)

(6) Felhatalmazást kap a kultúráért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza:

a)-c)

d) a könyvtárakban levő muzeális dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos külön szabályokat,

e)-f)

Az Európai Unió jogának való megfelelés

94. § Ez a törvény az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról szóló, 2011. november 16-i 1194/2011/EU európai parlamenti és tanácsi határozat végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

95-98. §

99. §

100. §

1. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez

A kiviteliengedély-köteles nem védett kulturális javak

Kategóri a	A	B	
	Meghatározás	Együttes feltétel	
1.	A földből és a víz alól előkerült, a 7. § 19. pontja szerinti régészeti leletnek nem minősülő egyéb tárgyak.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
2.	Művészeti, történelmi, illetve vallási emlékekből származó, de azok szerves részét képező részek és elemek.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
3.	Bármilyen alagra, bármilyen anyag használatával, teljesen kézzel készített képek és festmények, amelyek nem tartoznak a 4. és az 5. kategóriába, valamint nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 100 000 Ft
4.	Bármilyen alagra, vízfesték, guache és pasztell használatával, teljesen kézzel készített képek és festmények, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 50 000 Ft
5.	Az 1., 2. és 4. kategóriába nem tartozó, bármilyen alagra, bármilyen anyag használatával, teljesen kézzel készített mozaikképek és rajzok, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 50 000 Ft
6.	Eredeti metszetek, nyomatok, szita-és könyomatok a hozzájuk tartozó nyomólemezekkel, valamint eredeti plakátok, amelyek nincsenek	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 50 000 Ft

	alkotójuk tulajdonában.		
7.	Az 1. kategóriába nem tartozó eredeti szobrok, illetve szoborművek és az eredetivel azonos eljárással készült másolataik, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 100 000 Ft
8.	Fényképek, filmek és negatívjaik, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 50 000 Ft
9.	Ősnyomtatványok és kéziratok, beleértve a kézírásos bejegyzéssel ellátott könyveket, a térképeket és zenei partitúrákat egyenként vagy gyűjteményes formában, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
10.	A 9. kategóriába nem tartozó könyvek egyenként vagy gyűjteményes formában.	kor	100 év
		forgalmi érték	legalább 100 000 Ft
11.	Nyomtatott térképek.	kor	100 év
		forgalmi érték	legalább 50 000 Ft
12.	Iratok, irategyüttesek, valamint irat- és tervtári anyagok, kép- és hangarchívumok anyagai, bármilyen adathordozón.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
13.	<i>a)</i> Természettudományos gyűjtemények: zoológiai, botanikai, paleontológiai, ásványtani vagy anatómiai gyűjtemények, illetve azok egyes darabjai; <i>b)</i> Történeti jellegű gyűjtemények: történelmi, néprajzi vagy numizmatikai jelentőségű gyűjtemények.	kor	nincs
		forgalmi érték	legalább 100 000 Ft
14.	Közlekedési eszközök.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 100 000 Ft
15.	Az 1-14-ig terjedő kategóriák egyikéhez sem tartozó minden egyéb antik darab, különösen: <i>a)</i> játékok, játékszerek, <i>b)</i> üvegtárgyak, <i>c)</i> arany- és ezüstnemű, <i>d)</i> bútorok, <i>e)</i> optikai, fotó- és kinematográfiai berendezések, <i>f)</i> hangszerek, <i>g)</i> órák és alkatrészeik, <i>h)</i> fából készített műtárgyak, <i>i)</i> kerámia,	kor	legalább 50 év

<p>j) kárpit, k) szőnyegek, l) tapéta, m) fegyverek, n) numizmatikai tárgyak (érmek, jelvények stb.).</p>	<p>forgalmi érték</p>	<p>legalább 100 000 Ft</p>
---	-----------------------	----------------------------

2. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez

I. Kiemelt nemzeti emlékhely

	A	B
	A kiemelt nemzeti emlékhely megnevezése	A kiemelt nemzeti emlékhely lehatárolása
11.	Budapest V. kerület, Kossuth Lajos tér	A Kossuth Lajos tér és az Országház épülete cím: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 1-3. a Néprajzi Múzeum épülete cím: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 12. a Vidékfejlesztési Minisztérium épülete cím: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11. 1055 Budapest V. kerület, belterület, 24897/4 hrsz.

II. Nemzeti emlékhely

	A	B
	A nemzeti emlékhely megnevezése	A nemzeti emlékhely lehatárolása
1.	Budapest I. kerület, Várnegyed	A várfalon belüli közterületek közül a Szentháromság tér, a Dísz tér és a Szent György tér, valamint a Budai Vár (Királyi Palota) épülete cím: 1014 Budapest, Szent György tér 2. a Sándor-palota épülete cím: 1014 Budapest, Szent György tér 1. a Mátyás-templom épülete cím: 1014 Budapest, Szentháromság tér 2. a volt József-kaszárnya épülete cím: 1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 9. a Hadtörténeti Intézet és Múzeum épülete cím: 1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.
2.	Budapest VIII. kerület, Fiumei úti temető	A Fiumei úti temető, kivéve a Nemzeti Sírkert részévé nem nyilvánított temetési helyeket cím: 1086 Budapest, Fiumei út 16.
3.	Budapest VIII. kerület, Magyar Nemzeti Múzeum	A Magyar Nemzeti Múzeum épülete és a Múzeumkert cím: 1088 Budapest, Múzeum krt. 14-16.
4.	Budapest X. kerület, Rákoskeresztúri Újköztemető, 298., 300. és 301. parcella	A parcellák, kivéve a Nemzeti Sírkert részévé nem nyilvánított temetési helyeket cím: 1108 Budapest, Kozma u. 8-10.
5.	Budapest XIV. kerület, Hősök tere	A tér közutak által körbefogott területe cím: 1146 Budapest, Hősök tere
6.	Debrecen, Református Nagytemplom és	A Református Nagytemplom épülete

	Kollégium	cím: 4026 Debrecen, Piac u. 4-6. a Debreceni Református Kollégium épülete cím: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
7.	Mohácsi Nemzeti Emlékhely	cím: 7785 Sátorhely, Törökdomb
8.	Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark	cím: 6767 Ópusztaszer, Szoborkert 68.
9.	Pannonhalma, Bencés Főapátság	cím: 9090 Pannonhalma, Vár 1.
10.	Katonai Emlékpark Pákozd	Katonai Emlékpark Pákozd cím: 8095 Mészeg-hegy
11.	Somogyvár-Kupavár	Szent Egyed-bazilika és bencés apátság romjai cím: 8698 Somogyvár, Kupavár-hegy
12.	Székesfehérvár, Romkert	cím: 8000 Székesfehérvár, Koronázó tér